

4.2. ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ ԱՐՏԱՀԱՆՈՒՄ ԵՎ ՆԵՐՄՈՒԾՈՒՄ

4.2.1. Արտաքին առևտուր

Արտաքին առևտրաշրջանառությունը: 2017թ. հունվար-մարտին 2016թ. նույն ժամանակաշրջանի համեմատությամբ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը աճել է 60.2 տոկոսով*, ընդ որում՝ արտահանումը աճել է 70.6 տոկոսով, իսկ ներմուծումը՝ 57.5 տոկոսով: Բացասական առևտրային հաշվեկշիռը աճել է 53.0 տոկոսով: Առանց հաշվի առնելու վերաարտահանման** բնույթ ունեցող սպրանքատեսակները, 2016թ. հունվար-մարտի համեմատ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը աճել է 51.6 տոկոսով, ընդ որում արտահանումը՝ 94.0 տոկոսով, իսկ ներմուծումը՝ 44.1 տոկոսով:

	2016թ. հունվար-մարտ		2017թ. հունվար- մարտ		աճի տեմպը, %
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար	
Արտահանում (ՖՕԲ գներով)	5055.9	10346.2	8575,0	17652,1	170,6
Ներմուծում (ՄԻՖ գներով)	19597.1	40102.9	30698,9	63173,7	157,5
Առևտրաշրջանառություն	24653.0	50449.0	39273,9	80825,8	160,2
Առևտրի հաշվեկշիռ	-14541.2	-29756.7	-22123,9	-45521,6	153,0

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2016-2017թթ. հունվար-մարտին ըստ առանձին երկրների

Երկրի անվանումը	Արտահանում					Ներմուծում					Առևտրային հաշվեկշիռը
	2016թ. հունվար-մարտ	Տեսակարար կշիռը (%)	2017թ. հունվար-մարտ	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	2016թ. հունվար-մարտ	Տեսակարար կշիռը (%)	2017թ. հունվար-մարտ	Տեսակարար կշիռը (%)	աճի տեմպը, %	
Ը Ն Դ Ա Մ Ե Ն Ը	10346.2	100.0	17652.1	100.0	170.6	40102.9	100.0	63173.7	100.0	157.5	-45521.6
այդ թվում՝											
ԱՊՀ ԵՐԿՐՆԵՐ	7185.9	69.4	13820.7	78.3	192.3	39601.4	98.8	56919.9	90.1	143.7	-43099.2
այդ թվում՝											
Հայաստանի Հանրապետություն	6955.1	67.2	13618.3	77.1	195.8	39336.8	98.1	56791.2	89.9	144.4	-43172.9
Ռուսաստանի Դաշնություն	230.8	2.2	202.4	1.2	87.7	264.6	0.7	112.9	0.2	42.7	89.5
Բելոռուս	-	-	-	-	-	-	-	11.9	0.0	-	-11.9
Ուկրաինա	-	-	-	-	-	-	-	3.9	0.0	-	-3.9
ԱՅԼ ԵՐԿՐՆԵՐ	3160.3	30.6	3831.4	21.7	121.2	501.5	1.2	6253.8	9.9	12.5 անգ	-2422.4
այդ թվում՝											
Միացյալ Թագավորություն	3160.3	30.6	3831.4	21.7	121.2	18.6	0.0	5381.1	8.5	289.3 անգ	-1549.7
Չինաստան	-	-	-	-	-	74.9	0.2	68.1	0.1	90.9	-68.1
Թուրքիա	-	-	-	-	-	174.0	0.4	91.3	0.1	52.5	-91.3
Միացյալ Նահանգներ	-	-	-	-	-	-	-	8.6	0.0	-	-8.6
Ֆրանսիա	-	-	-	-	-	59.1	0.1	1.6	0.0	2.7	-1.6
Նիդերլանդներ	-	-	-	-	-	2.8	0.0	-	-	-	-
ԻԻՀ	-	-	-	-	-	151.1	0.4	410.8	0.7	2.7 անգ	-410.8
Լիտվա	-	-	-	-	-	21.0	0.1	52.0	0.1	2.5 անգ	-52.0
Վրաստան	-	-	-	-	-	-	-	178.0	0.3	-	-178.0
Չեխիա	-	-	-	-	-	-	-	23.9	0.0	-	-23.9
Գանիա	-	-	-	-	-	-	-	1.2	0.0	-	-1.2
Գերմանիա	-	-	-	-	-	-	-	36.5	0.1	-	-36.5
Լիբանան	-	-	-	-	-	-	-	0.7	0.0	-	-0.7

2017թ. հունվար-մարտին ԱՊՀ երկրների հետ արտաքին առևտրաշրջանառության ծավալը կազմել է 34374.7 մլն դրամ (70740.6 հազ. դոլար) կամ ընդհանուր սպրանքաշրջանառության 87.5 տոկոսը, իսկ այլ երկրների հետ՝ 4899.2 մլն դրամ (10085.2 հազ. դոլար) կամ՝ 12.5 տոկոսը:

* Համեմատությունը կատարվում է ԱՄՆ դոլարով:
 ** Վերաարտահանումը ներմուծված սպրանքների այնպիսի արտահանում է, որոնք երկրի սահմանն անցել են տվյալ պետությունում վերանշակվելու և հետագայում սկզբնական առաքիչ երկիր վերադարձնելու նպատակով (կնքված պայմանագրերի հիման վրա և սահմանված վճարի դիմաց): Այս խմբի սպրանքների վրա սեփականության իրավունքը չի անցնում մի սեփականատերից մյուսին:

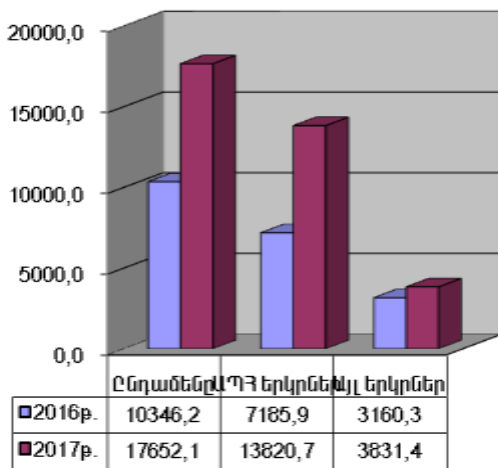
ԱՊՀ երկրներ են արտահանվել 6713.8 մլն դրամի (13820.7 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 27660.9 մլն դրամի (56919.9 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 20947.1 մլն դրամով (43099.2 հազ. դոլարով):

Այլ երկրներ են արտահանվել 1861.2 մլն դրամ (3831.4 հազ. դոլարի) և այդ երկրներից ներմուծվել՝ 3038.0 մլն դրամի (6253.8 հազ. դոլարի) ապրանքներ: Առևտրային հաշվեկշիռը բացասական է 1176.8 մլն դրամ (2422.4 հազ. դոլար):

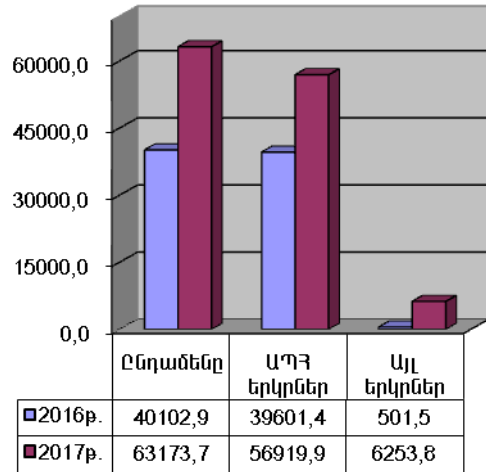
2017թ. հունվար-մարտին արտահանման ծավալի 78.3 տոկոսն ուղղվել է ԱՊՀ երկրներ (որից՝ 98.5 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետություն. 1.5 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնություն), 21.7 տոկոսը՝ աշխարհի այլ երկրներ, որն ամբողջությամբ ուղղվել է Միացյալ Թագավորություն: Ներմուծման ծավալի 90.1 տոկոսը բաժին է ընկել ԱՊՀ երկրներին (որից՝ 99.8 տոկոսը՝ Հայաստանի Հանրապետություն և 0.2 տոկոսը՝ Ռուսաստանի Դաշնություն, իսկ 9.9 տոկոսը՝ այլ երկրներին (որից՝ 86.0 տոկոսը՝ Միացյալ Թագավորություն, 6.6 տոկոսը՝ ԻԻՀ, 2.8 տոկոսը՝ Վրաստան, 1.5 տոկոսը՝ Թուրքիա, 1.1 տոկոսը՝ Չինաստան և այլն):

Արտահանման և ներմուծման ծավալները ըստ ԱՊՀ և այլ երկրների 2016-2017թթ. հունվար-մարտին

Արտահանում (հազ. ԱՄՆ դոլար)

Ներմուծում (հազ. ԱՄՆ դոլար)

Արտաքին առևտրի ապրանքային կառուցվածքը

ԼՂՀ արտաքին առևտրաշրջանառությունը 2017թ. հունվար-մարտին ըստ ապրանքախմբերի

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռ. հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Ընդամենը	8575.0	17652.1	100.0	30698.9	63173.7	100.0	-45521.6
<i>այդ թվում՝</i>							
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	433.2	891.8	5.1	835.7	1720.4	2.7	-828.6
Բուսական ծագման արտադրանք	650.5	1339.2	7.6	1583.8	3260.3	5.2	-1921.1
Յուղեր և ճարպեր	32.6	67.2	0.4	131.9	271.5	0.4	-204.3
Պատրաստի սննդի արտադրանք	262.4	540.3	3.1	4144.1	8530.8	13.5	-7990.5
Հանքահումքային մթերքներ	4444.9	9150.1	51.8	4738.0	9732.1	15.4	-582.0
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	45.7	94.1	0.5	2035.4	4189.9	6.6	-4095.8
Պլաստմասսա, կաուչուկ, ռետին	0.3	0.6	0.0	128.0	263.4	0.4	-262.8
Կաշի և դրանից իրեր	0.7	1.4	0.0	9.9	20.3	0.0	-18.9
Փայտ և փայտյա իրեր	89.1	183.5	1.0	84.5	174.0	0.3	9.5
Թուղթ և թղթյա իրեր	0.5	1.1	0.0	74.5	153.3	0.3	-152.2
Մանածագործական իրեր	67.2	138.3	0.8	652.3	1342.8	2.1	-1204.5
Կոշիկեղեն, հովանոցներ. գլխարկներ	101.6	209.1	1.2	120.9	248.9	0.4	-39.8
Իրեր քարից, գիպսից, ցեմենտից, ապակի և դրանից իրեր	17.0	34.9	0.2	425.9	876.8	1.4	-841.9
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	1861.2	3831.4	21.7	2633.9	5422.0	8.6	-1590.6
Ոչ թանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր	0.6	1.1	0.0	962.7	1981.9	3.1	-1980.8

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում			Հաշվեկշիռ. հազ. ԱՄՆ դոլար
	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	արժեքը		տեսակարար կշիռը (%)	
	մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		մլն դրամ	հազ. ԱՄՆ դոլար		
Մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ	424.2	873.1	4.9	4104.7	8449.7	13.4	-7576.6
Տրանսպորտային միջոցներ	4.1	8.4	0.1	5770.4	11878.7	18.8	-11870.3
Սարքեր և ապարատներ	-	-	-	47.8	98.3	0.2	-98.3
Կահույք, խաղալիքներ, այլ պատրաստի իրեր	139.2	286.5	1.6	2212.6	4554.7	7.2	-4268.2
Արվեստի ստեղծագործություններ, հնատճ իրեր	-	-	-	1.9	3.9	0.0	-3.9

Արտահանման և ներմուծման ծավալների դինամիկան ըստ ապրանքախմբերի

/հազ. ԱՄՆ դոլար/

Ապրանքային խմբի անվանումը	Արտահանում			Ներմուծում		
	2016թ. հունվար-մարտ	2017թ. հունվար-մարտ	Աճի տեմպ. տոկոս	2016թ. հունվար-մարտ	2017թ. հունվար-մարտ	Աճի տեմպ. տոկոս
Ընդամենը	10346.2	17652.1	170.6	40102.9	63173.7	157.5
<i>այդ թվում՝</i>						
Կենդանի կենդանիներ և կենդանական ծագման արտադրանք	664.1	891.8	134.3	1647.2	1720.4	104.4
Բուսական ծագման արտադրանք	897.5	1339.2	149.2	2999.8	3260.3	108.7
Յուղեր և ճարպեր	22.8	67.2	2.9 անգ	372.6	271.5	72.9
Պատրաստի սննդի արտադրանք	670.1	540.3	80.6	7587.1	8530.8	112.4
Հանքահումքային մթերքներ	3337.8	9150.1	2.7 անգ	8523.3	9732.1	114.2
Քիմիական արտադրության ապրանքներ	126.9	94.1	74.1	4585.0	4189.9	91.4
Պլաստմասսա. կաուչուկ. ռետին	0.9	0.6	66.7	262.9	263.4	100.2
Կաշի և դրանից իրեր	4.5	1.4	31.1	47.9	20.3	42.4
Փայտ և փայտյա իրեր	126.7	183.5	144.8	207.1	174.0	84.0
Թուղթ և թղթյա իրեր	0.1	1.1	11.0 անգ	204.5	153.3	75.0
Մանածագործական իրեր	129.3	138.3	107.0	1486.4	1342.8	90.3
Կոշկեղեն. հովանոցներ. գլխարկներ	353.6	209.1	59.1	252.7	248.9	98.5
Իրեր քարից. գիպսից. ցեմենտից. ապակի և դրանից իրեր	34.5	34.9	101.2	1140.9	876.8	76.8
Թանկարժեք քարեր և մետաղներ	3221.7	3831.4	118.9	23.1	5422.0	234.7 անգ
Ոչ քանկարժեք մետաղներ և դրանցից պատրաստված իրեր	13.4	1.1	8.2	804.0	1981.9	2.5 անգ
Մեքենաներ, սարքավորումներ և մեխանիզմներ	541.7	873.1	161.2	1507.0	8449.7	5.6 անգ
Տրանսպորտային միջոցներ	154.8	8.4	5.4	4988.0	11878.7	2.4 անգ
Սարքեր և ապարատներ	3.3	-	-	218.7	98.3	45.0
Կահույք. խաղալիքներ. այլ պատրաստի իրեր	42.5	286.5	6.7 անգ	3244.2	4554.7	140.4
Արվեստի ստեղծագործություններ. հնատճ իրեր	-	-	-	0.5	3.9	7.8 անգ

4.2.2. Մարդասիրական օգնություն

Ըստ ԼՂՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության տվյալների՝ 2017թ. հունվար-մարտ ամիսների ընթացքում մարդասիրական օգնության կարգով Լեռնային Գարաբաղի Հանրապետություն են ներմուծվել 54463.6 հազ. դրամի ապրանքներ:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ առանձին ապրանքախմբերի

	2016թ. հունվար-մարտ	2017թ. հունվար-մարտ	/հազ. դրամ/ Աճի տեմպը (%)
Ընդամենը	17900.9	54463.6	3.0 անգ
<i>այդ թվում՝</i>			
Հագուստեղեն, գլխարկներ, հովանոցներ	-	2425.2	-
Նախկինում օգտագործված կոշիկ	-	400.0	-
Նախկինում օգտագործված հագուստ	-	4725.0	-
Ապարատներ և սարքեր	-	7498.9	-
Մեքենաներ, սարքավորումներ, մեխանիզմներ	783.1	-	-
Գեղորայք և բժշկական տարբեր ապրանքներ	3322.2	23970.0	7.2 անգ
Զանազան շինանյութեր	9640.6	6448.3	66.9
Տարբեր տեսակի ապրանքներ	4155.0	8996.2	2.2 անգ

2017թ. հունվար-մարտին 2016թ. հունվար-մարտի համեմատ մարդասիրական օգնության ծավալը աճել է 3.0 անգամ: Մարդասիրական օգնությունը ստացվել է Հայաստանի Հանրապետությունից, Ռուսաստանի Դաշնությունից, Գերմանիայից և Չինաստանից:

ԼՂՀ ներմուծված մարդասիրական օգնության ծավալն ըստ երկրների

	Արժեքը, հազ. դրամ		Տեսակարար կշիռը, %	
	2016թ. հունվար-մարտ	2017թ. հունվար-մարտ	2016թ. հունվար-մարտ	2017թ. հունվար-մարտ
Ընդամենը	17900.9	54463.6	100.0	100.0
<i>այդ թվում՝</i>				
Հայաստանի Հանրապետություն	4328.6	20696.9	24.2	38.0
Գերմանիա	-	17031.4	-	31.3
Նիդերլանդներ	1319.8	-	7.4	-
ՌԴ	12252.5	14915.5	68.4	27.4
Չինաստան	-	1819.8	-	3.3

Մարդասիրական օգնության ծավալների դինամիկան (հունվար-մարտին), ըստ տարիների, հազ.դրամ

